

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

А. Дірова Анатолій ДІРОВА

“20” травня 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів

Протокол № 9 від «13» травня 2022 р

Завідувач кафедри

Надія Давиденко Надія ДАВИДЕНКО

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Фінанси і кредит»

Юлія Негода Юлія НЕГОДА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ФАХУ ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

Освітня програма «Фінанси і кредит»

Факультет Економічний

Розробники: Скрипник Галина Олексіївна, доцент, к.е.н., доцент

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Вступ да фаху та соціальні комунікації

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	Фінанси і кредит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є підготовка студентів до навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій, особливостей системи вищої економічної освіти та навчального процесу у вищому навчальному закладі; формування у майбутніх спеціалістів за професійним спрямуванням “фінанси і кредит” знань з концептуальних основ фінансів, банківської справи, та страхування.

Завдання курсу:

– формування у студентів системи знань щодо сутності й організації професійної підготовки фахівців в сфері фінансів, банківської справи та страхування з урахуванням світових освітніх тенденцій;

– ознайомлення із сутністю фінансів, банківської справи та страхування та їх місцем і роллю в системі економічних відносин.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність та соціальну значимість вищої освіти, з'ясувати специфіку університетського навчання;
- організацію системи вищої освіти в Україні, нормативно-правове забезпечення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах;
- організацію навчального процесу в НУБіП України, його історичні традиції і сучасне життя, функціонально-організаційну структуру ВНЗ та соціально-культурну інфраструктуру університету;
- особливості підприємства, як суб'єкта підприємницької діяльності, його структури;
- основні категорії, поняття і механізми реалізації відношень у сферах майбутньої професійної діяльності.

вміти:

- поєднувати теоретичні знання і практичні навички для активізації навчання;
- навчитись раціонально та ефективно організовувати свій час для успішного навчання в університеті;
- сформувати цілісне уявлення про зміст та структуру фахової підготовки, а саме - дізнатись про обрані напрям і спеціальність, основні освітньо-кваліфікаційні вимоги щодо підготовки фахівців рівня бакалавр;
- визначити сферу майбутньої професійної діяльності;
- визначити власні здібності, нахили, сильні та слабкі сторони для подальшої успішної профорієнтації.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Унікальні (спеціальні, фахові) компетентності:

СК12. Здатність формувати та приймати фахові рішення у сфері корпоративних фінансів суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІНАНСИСТІВ

Тема 1. Організаційні аспекти підготовки фінансистів в Україні

Актуальність і практичне значення підготовки фахівців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування». Характеристика освітньої програми «Фінанси банківська справа та страхування» та проблеми підготовки фахівців з фінансів. Вимоги МОН до фахівця першого рівня вищої освіти (бакалавр) зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

Особливості професії фінансиста. Сучасне визначення терміну «фінансист». Виникнення професії фінансиста. Затребуваність фінансистів на сучасному етапі. Визначення професії фінансиста та основні професійні напрями його діяльності на сучасному етапі в Україні.

Тема 2. Фінанси та фінансова наука: історія, становлення, розвиток

Походження та значення терміну «фінанси». Основні причини та передумови виникнення фінансів. Розвиток терміну «фінанси». Сучасне визначення фінансів та фінансової сфери. Основні галузі фінансової науки. Становлення та розвиток фінансової науки. Розвиток фінансової науки в Україні.

Загальна характеристика фінансів та фінансових відносин. Основне призначення фінансів. Фінанси як економічний інструмент та економічна категорія. Фінанси як сукупність економічних відносин, пов'язаних з обміном, розподілом і перерозподілом у грошовій формі вартості ВВП та національного багатства.

Тема 3. Характеристика фінансової системи України

Структура фінансової системи країни. Фінансова система як складова економічної системи країни. Фінансова система країни як сукупність сфер та ланок професійної діяльності фінансистів. Визначення фінансової системи та її структура. Внутрішня будова фінансової системи. Сфери фінансових відносин та основні ланки фінансової системи. Організаційно-структурна побудова фінансової

системи. Основні принципи побудови фінансової системи. Сфера фінансів суб'єктів господарювання. Система управління фінансами в Україні. Склад системи управління фінансами в Україні та характеристика складових.

Змістовий модуль 2. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА

Тема 4. Генеза та розвиток вищої освіти в світі та Україні

Основні терміни та поняття вищої освіти. Історія розвитку вищої освіти в світі, прототипи європейських університетів у Стародавньому Римі. Заснування європейських університетів у Західній Європі.

Зародження і розвиток вищої освіти в Україні за часів Київської Русі. Заснування Києво-Могилянської академії Петром Могилою. Реформування вищої освіти в Україні із набуттям незалежності. Формальна, неформальна та інформальна освіта: переваги та недоліки.

Тема 5. Тенденції та моделі університетської освіти

Парадигми університетської освіти: культурно-ціннісна, академічна, професійна, гуманістична, інноваційна. Концептуальні моделі університетської освіти від традиційної до феноменологічної з врахуванням індивідуальних особливостей кожного зі студентів, індивідуальних психолого-педагогічних відмінностей студентів за формами навчання та власним темпом засвоєння знань.

Виникнення багатопрофільних вищих навчальних закладів. Моделі класичного університету: наполеонівська (французька), гумбольдівська (німецька), ньюманівська (англійська) і американська. Основні принципи Великої Хартії університетів. Поскласичний університет.

Тема 6. Структура вищої освіти в Україні

Ступенева система вищої освіти в Україні. Мета та функції вищої освіти. Основні фактори, що впливає на становлення і розвиток вітчизняної системи освіти. Рівні вищої освіти за ступенем акредитації вищих навчальних закладів. Типи вищих навчальних закладів в Україні та основні напрями їх діяльності. Створення, реорганізація та ліквідація вищого навчального закладу третього та четвертого рівнів акредитації державної форми власності. Структурні підрозділи вищого навчального закладу.

Особливості університетської освіти. Закон України "Про вищу освіту" та принципи вищої освіти в Україні.

Змістовий модуль 3. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСИСТІВ

Тема 7. Вища освіта в Україні в контексті Болонського процесу

Болонський процес – процес європейських реформ. Основні завдання Європейського простору вищої освіти. Основні принципи Болонського процесу. Основні положення Болонського процесу та входження системи вищої освіти України в європейський простір вищої освіти. Сучасний етап розвитку Болонського процесу та Україна. Міжнародні програми в освіті: програма європейського союзу Еразмус+, програма академічних обмінів імені Фулбрайта. Основні вимоги до участі у міжнародних програмах.

Тема 8. Соціальні комунікації та їх вплив на становлення конкурентоспроможного фахівця-фінансиста

Поняття спілкування як основного засобу соціальних комунікацій. Питання теорії комунікації та поняття соціальних комунікацій. Сутність фінансової комунікації. Форми здійснення фінансової комунікації підприємства через систему Investor Relations (інвестор релейшнз). Ефективність комунікації в умовах ринку та особливості комунікації фінансистів. Професійні навички фінансиста. Культура мовлення як один із компонентів професійної культури фінансиста.

Тема 9. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання в різних секторах економіки

Характеристика фінансової діяльності суб'єктів господарювання реального сектора економіки. Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль у складі фінансової системи. Фінансові відносини підприємства (зовнішні та внутрішні). Схема фінансової діяльності та грошових потоків підприємства. Джерела утворення статутного фонду підприємства. Фінансові ресурси підприємства. Основні та оборотні фонди підприємства. Витрати підприємств на виробництво та реалізацію товарів, робіт і послуг. Виручка від реалізації продукції підприємства. Заробітна плата робітників підприємства.

Організація фінансів суб'єктів господарювання. Прибуток суб'єкта господарювання: його роль, основи процесу формування, розподілу та використання.

Тема 10. Бюджет та бюджетна система України

Основні підходи до визначення поняття «бюджет». Роль бюджету в економіці держави. Економічна сутність бюджету, його ознаки. Функції бюджетної політики.

Бюджетна система: структура та принципи. Основні завдання що вирішуються за допомогою бюджетного процесу в Україні.

Теоретичні основи організації міжбюджетних відносин. Класифікації відносин між бюджетами. Міжбюджетні трансферти як одна із форм реалізації засад міжбюджетного регулювання. Децентралізовані та кооперативні моделі бюджетного федералізму. Сутність фіскальної децентралізації.

Структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	Тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	ла б	інд	с.р		л	п	ла б	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи підготовки майбутніх фінансистів»														
Тема 1. Організаційні аспекти підготовки фінансистів в Україні	1	8	2	2			4							
Тема 2. Фінанси та фінансова наука: історія, становлення, розвиток	2	8	2	2			4							
Тема 2. Фінанси та фінансова наука: історія, становлення, розвиток	3	8	2	2			4							
Тема 3. Характеристика фінансової системи України	4	8	2	2			4							
Тема 3. Характеристика фінансової системи України	5	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 1		40	10	10			20							
Змістовий модуль 2. «Соціальні комунікації та університетська освіта»														
Тема 4. Генеза та розвиток вищої освіти в світі та Україні	6	8	2	2			4							
Тема 5. Тенденції та моделі університетської освіти	7	8	2	2			4							
Тема 5. Тенденції та моделі університетської освіти	8	8	2	2			4							
Тема 6. Структура вищої освіти в Україні	9	8	2	2			4							
Тема 6. Структура вищої освіти в Україні	10	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 2		40	10	10			20							
Змістовий модуль 3. «Основні аспекти професійної діяльності фінансистів»														

Тема 7. Вища освіта в Україні в контексті Болонського процесу	11	8	2	2			4						
Тема 8. Соціальні комунікації та їх вплив на становлення конкурентоспроможного фахівця-фінансиста	12	8	2	2			4						
Тема 9. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання в різних секторах економіки	13	8	2	2			4						
Тема 10. Бюджет та бюджетна система України	14	8	2	2			4						
Тема 10. Бюджет та бюджетна система України	15	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 3		40	10	10			20						
Усього годин		120	30	30			60						
<i>Курсовий проект (робота)</i>													
Усього годин		120	30	30			60						

1. Теми семінарських занять
(Навчальним планом не передбачено)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль та значення професії фінансиста на сучасному етапі в Україні	2
2	Сучасні програми міжнародної сертифікації у сфері фінансів та їх характеристика.	2
3	Внесок у розвиток фінансової науки XVII століття англійських вчених (Т.Мена, Дж.Локка, Т.Гоббса).	2
4	Теорія суспільного добробуту В.Парето. Дослідження Дж.Бюкенена.	2
5	Фінанси як сукупність економічних відносин, пов'язаних з обміном, розподілом і перерозподілом у грошовій формі вартості ВВП та національного багатства.	2
6	Суть фінансової системи держави та її структура.	2
7	Основні завдання та функції Державної казначейської служби України.	2
8	Історія становлення перших університетів в Україні	2
9	Основні принципи Великої Хартії Університетів	2
10	Принципи організації вищої освіти в Україні	2

11	Технологія проектування інноваційного навчального середовища у системі професійної підготовки фахівців в європейських країнах.	2
12	Культура мовлення як один із компонентів професійної культури фінансиста.	2
13	Особливості публічного виступу у діловому спілкуванні	2
14	Національні особливості ділового спілкування в Німеччині, Англії.	2
15	Характеристика фінансової діяльності суб'єктів господарювання реального сектора економіки	2
	Разом	30

6. Теми лабораторних занять
(Навчальним планом не передбачено)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Вкажіть основні нормативно-правові документи, що регламентують підготовку спеціалістів «Фінанси, банківська справа та страхування».
2. Основні професійні напрями діяльності фінансиста.
3. Роль та значення професії фінансиста на сучасному етапі в Україні.
4. Професійні компетенції фахівців з фінансів.
5. Охарактеризуйте обов'язки фінансиста.
6. Розкрийте загальні компетентності, якими має володіти фахівець спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» згідно вимог МОН.
7. Вкажіть спеціальні компетентності, якими має володіти фахівець спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» згідно вимог МОН.
8. Назвіть актуальні проблеми, що впливають на підготовку фахівців для фінансової системи.
9. Місце та значення професії фінансиста в економіці країни.
10. Основні вимоги ринку праці до фінансистів.
11. Основні нормативні документи щодо професійних вимог фахівця з фінансів.
12. Охарактеризуйте основні професійні напрями та цілі фінансиста
13. Назвіть основні функції фахівця з фінансів
14. Вкажіть посади, які може обіймати випускник спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
15. Особливості недержавного регулювання професійних вимог до фінансиста.
16. Суть та значення міжнародної сертифікації у підвищенні кваліфікаційного.
17. Опишіть основні моменти історії розвитку вищої освіти в світі.
18. Опишіть історію становлення Болонського університету.
19. Опишіть історію становлення Паризького університету та його вплив на формування вищої освіти Європи.
20. Зародження і розвиток вищої освіти в Україні.

21. Історія становлення перших університетів в Україні.
22. Радянський період у становленні вищої освіти в Україні.
23. Особливості реформування освітянської галузі в 1990-ті роки
24. Що собою являє культурно-ціннісна парадигма університетської освіти?
25. Що собою являє академічна парадигма університетської освіти?
26. Назвіть концептуальні моделі університетської освіти?
27. Що собою представляють «модель Болоньї» та «Паризька модель» університету?
28. Розкрийте поняття «класична модель університетської освіти».
29. Назвіть моделі класичного університету.
30. 26. Розкрийте поняття «американська» та «французька» модель класичного університету.
31. Розкрийте поняття «німецька» та «англійська» модель класичного університету.
32. Розкрийте поняття та моделі посткласичного університету.
33. Основні принципи Великої Хартії Університетів.
34. Функції вищої освіти в Україні.
35. Назвіть складові системи вищої освіти в Україні.
36. Рівні вищої освіти в Україні.
37. Завдання вищого закладу освіти.
38. Принципи організації вищої освіти в Україні.
39. Типи вищих навчальних закладів в Україні.
40. Основні характеристики університетської освіти.
41. Основні складові вищої освіти (за ЮНЕСКО).
42. Розвиток фінансової науки в Україні.
43. Внесок у розвиток фінансової науки XVII століття англійських вчених (Т.Мена, Дж.Локка, Т.Гоббса).
44. Фінансова наука в XIX століття та основні представники цього часу (К.Г.Рау, Ж.Сімонді, Е.Сакс, Ф.Нітті, Е.Селігман, К.Маркс та Ф.Енгельс).
45. Роботи українських вчених-фінансистів (І.Я. Франка, М.І.Туган-Барановського, М.Добриловського, М.І.Мітіліна, М.Х. Бунге, М.П.Яснопольського).
46. Теорія суспільного добробуту В.Парето. Дослідження Дж.Бюкенена.
47. Робота з питань фінансів М.Фрідмена (у т.ч. монографія «Податкові обмеження і зростання держави»).
48. Фінанси як економічний інструмент та економічна категорія.
49. Фінанси як сукупність економічних відносин, пов'язаних з обміном, розподілом і перерозподілом у грошовій формі вартості ВВП та національного багатства.
50. Назвіть види підприємств, що можуть діяти в Україні залежно від форм власності.
51. Назвіть види підприємств, що можуть діяти в Україні залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного капіталу.
52. На які види поділяються господарські товариства залежно від характеру інтеграції (осіб або капіталу) і міри відповідальності за зобов'язаннями?

53. Які типи об'єднань підприємств можуть створюватись і функціонувати в Україні?
54. Які існують організаційно-правові форми господарських об'єднань в Україні.
55. Характеристика фінансової діяльності суб'єктів господарювання реального сектора економіки.
56. Характеристика фінансово-посередницької діяльності суб'єктів фінансового ринку.
57. Організація фінансової діяльності страхових компаній.
58. Фінансова діяльність організацій і установ, створених органами виконавчої влади.
59. Особливості фінансової діяльності некомерційних організацій (об'єднань громадян).
60. Фінансова діяльність підприємців – фізичних осіб.
61. Основні завдання та функції Міністерства фінансів України.

Тестові завдання

Тестові завдання різних типів

	Питання 1. Спеціаліст, який розуміється в політиці, економіці, знає все про конкурентів і як фахівець повинен розпоряджатись грошовими коштами з метою збільшення капіталу – це:
	<i>У бланку відповідей подати вірну відповідь.</i>

	Питання 2. Встановіть відповідність між терміном та його значенням:
1. Фінансист	А) це грошовий вираз вартості будь-якого товару
2. Резервний фонд	Б) це рух позичкового фонду, який здійснюється через банківську систему і спеціальні фінансово-кредитні інститути.
3. Кредит	В) спеціаліст, який розуміється в політиці, економіці, знає все про конкурентів і як фахівець повинен розпоряджатись грошовими коштами з метою збільшення капіталу.
4. Ціна	Г) утворюється на підприємстві за рахунок відрахувань від прибутку, використовується для покриття збитків.

	Питання 3. Вставте пропущене поняття:
	..... особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг

	Питання 4. Вказати ланки фінансової системи України:
1	Міжнародні фінанси, фінансовий ринок, фінансова політика
2	Фінанси суб'єктів господарювання, державні фінанси, міжнародні фінанси, фінансовий ринок, страхування
3	Державні фінанси, фінансова політика, державний кредит
4	Фінанси підприємств, державні фінанси, бюджет, державний кредит

	Питання 5. До сучасних вимог щодо фінансово-економічних кадрів в економіці України відносяться:
1	вміння «вибивати» дефіцитні ресурси і дотації з централізованих фондів
2	ініціатива, готовність брати на себе відповідальність за прийняття рішень

3	стимулювання виконання державних замовлень будь-якою ціною
4	знання кон'юнктури ринку, підтримання довгострокових партнерських відносин

	Питання 6. Вперше основні положення теорії суспільного добробуту були розроблені:
1	англійським вченим Т. Гоббсом
2	італійським економістом В. Парето
3	швейцарським фінансистом Ж. Сімонді

	Питання 7. Розподільча функція фінансів охоплює:
1	Розподіл і перерозподіл ВВП і НД
2	Контроль за розподілом і перерозподілом ВВП і НД
3	Розподіл і перерозподіл матеріальних і трудових ресурсів
4	Розмежування доходів між ланками бюджетної системи

	Питання 8. Об'єктивними передумовами функціонування фінансів є:
1	Товарно-грошові відносини, існування держави, дія економічних законів
2	Існування держави, дія закону вартості, потреби розширеного відтворення
3	Економічний розвиток суспільства, дія економічних законів, потреби розширеного відтворення
4	Товарно-грошові відносини, дія економічних законів

	Питання 9. Вставте пропущене поняття:
	..... це сукупність коштів засновників необхідну для функціонування підприємства, які вкладені в активи, а також майнові права, що мають грошову оцінку.

	Питання 10. Суб'єктами фінансових відносин є:
1	Держава, субєкти господарювання, населення
2	Державні службовці, працівники ДПА, суб'єкти господарювання
3	Населення, державні підприємства, державна служба охорони
4	Державний бюджет, цільові державні фонди, державний кредит

Питання 11.	Фінанси – це економічні відносини, що складаються при утворенні, розподілі і використанні грошових фондів
	<i>У бланку відповідей вказати Так чи Ні</i>

Питання 12.	Встановіть відповідність між терміном та його значенням:
1. Акціонерне товариство	А) предмет, що підлягає обкладенню податком (оподаткуванню).
2. Державні фонди грошових коштів	Б) це ресурси, які належать підприємству і утворюються внаслідок фінансово-господарської діяльності підприємства.
3. Власні фінансові ресурси	В) це господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості
4. Об'єкт оподаткування	Г) мають цільове призначення і знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади

	Питання 13. Вставте пропущене поняття:
	..... це система грошових відносин, яка виникає між державою, з одного боку, і підприємствами, фірмами, організаціями та населенням, з іншого, з метою формування та використання централізованого фонду грошових ресурсів для задоволення суспільних потреб

Питання 14. Модель професійної підготовки майбутніх фінансистів будується з урахуванням комплексної моделі підготовки «бакалаврів», «спеціалістів», «магістрів».	
<i>У бланку відповідей вказати Так чи Ні</i>	

	Питання 15. Залежно від джерел формування, фінансові ресурси поділяються на:
1	Державні і місцеві
2	Централізовані і децентралізовані
3	Внутрішні і зовнішні
4	Власні і позичені

	Питання 16. Контрольна функція фінансів охоплює:
1	Розподіл і перерозподіл ВВП і НД
2	Контроль за розподілом і перерозподілом ВВП і НД
3	Розподіл і перерозподіл матеріальних і трудових ресурсів
4	Розмежування доходів між ланками бюджетної системи

	Питання 17. Встановіть відповідність між терміном та його значенням:
1. Державний кредит	А) це грошовий вираз вартості праці.
2. Заробітна плата	Б) це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.
3. Фінанси домогосподарства	В) це сукупність відносин, у яких держава виступає як позичальник коштів (а її кредиторами є юридичні та фізичні особи), кредитор і гарант
4. Прибуток	Г) це грошові відносини щодо формування та використання громадянами (членами сім'ї), які разом проживають і ведуть домашнє господарство

	Питання 18. Фінанси - економічні відносини, що відображають формування, розподілу і використання фондів фінансових ресурсів у процесі розподілу і перерозподілу ВВП і НД.
	<i>У бланку відповідей вказати Так чи Ні</i>

	Питання 19. Залежно від джерел формування, фінансові ресурси поділяються на:
1	Державні і місцеві
2	Централізовані і децентралізовані
3	Внутрішні і зовнішні
4	Власні і позичені

	Питання 20. Вставте пропущене поняття:
	..... це система грошових відносин, яка виникає між державою, з одного боку, і підприємствами, фірмами, організаціями та населенням, з іншого, з метою формування та використання централізованого фонду грошових ресурсів для задоволення суспільних потреб

	Питання 21. Основним завданням Міністерства фінансів України є:
1	Міжнародне співробітництво у сфері оподаткування
2	Загальне керівництво всією фінансовою системою України
3	Касове виконання бюджету
4	Позавідомчий контроль за складанням і виконанням Державного бюджету

	Питання 22. Мета модернізації фінансово-економічної освіти в Україні – це...
1	підготовка фахівців широкого профілю з глибокими теоретичними знанням
2	набуття особистих якостей, щодо потреб студента та вимог суспільства відносно інтеграції у світовий освітянський простір
3	підготовка фахівців вузької спеціалізації з професійними практичними навичками, які можуть бути застосовуватися у різних сферах економіки

	Питання 23. Вставте пропущене поняття:
	..... особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг

	Питання 24. Спочатку термін «financia» означав:
1	систему грошових відносин
2	фонд коштів цільового призначення
3	обов'язкову сплату грошей
4	податкові надходження д бюджету

	Питання 25. Центральне місце в наукових дослідженнях сучасних фінансистів посідають ідеї
1	спрямування та використання фінансів для досягнення суспільного блага
2	проблеми фінансів зарубіжних країн
3	питань розвитку банківської системи

	Питання 26. Встановіть відповідність між терміном та його значенням:
<i>1. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання</i>	А) це частина грошових коштів, які мають цільове спрямування
<i>2. Статутний капітал</i>	Б) економічні відносини, що пов'язані з формуванням, розподілом і використанням грошових фондів, які знаходяться у розпорядженні держави як суб'єкта влади.
<i>3. Грошові фонди</i>	В) це сукупність коштів засновників необхідну для функціонування підприємства, які вкладені в активи, а також майнові права, що мають грошову оцінку
<i>4. Централізовані фінанси</i>	Г) сукупність грошових коштів, що знаходяться у розпорядженні підприємства та призначені для здійснення його господарської діяльності

	Питання 27. Вставте пропущене поняття:
	.....фонд грошових засобів, що знаходиться в розпорядженні працівника й використовується для задоволення особистих потреб.

	Питання 28. Модель професійної підготовки майбутніх фінансистів будується з урахуванням...
1	компетентнісної моделі діяльності та освітньо-кваліфікаційної характеристики фінансиста
2	комплексної моделі підготовки «бакалаврів», «спеціалістів», «магістрів»
3	державних стандартів вищої фінансово-економічної освіти

Питання 29. Модель професійної підготовки майбутніх фінансистів будується з урахуванням комплексної моделі підготовки «бакалаврів», «спеціалістів», «магістрів».	
<i>У бланку відповідей вказати Так чи Ні</i>	

	Питання 30. Вставте пропущене поняття:
1	..... особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС Бакалавр напрям підготовки/ спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»	Кафедра фінансів 2022 – 2023 навч. рік	БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Вступ до фаху та соціальні комунікації»	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) Давиденко Н.М. 13.05.2022 р.

<i>Екзаменаційні запитання</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте поняття «німецька» та «англійська» модель класичного університету. 2. Характеристика фінансової діяльності суб'єктів господарювання реального сектора економіки.

<i>Тестові завдання різних типів</i>
<p>Питання 1. Суть розподільчої функції фінансів підприємств полягає у розподілі та перерозподілі вартості національного доходу між різними суб'єктами господарювання та напрямками цільового використання</p> <p><i>У бланку відповідей вказати Так чи Ні</i></p>

	Питання 2. Поява фінансів та їх розвиток зумовлений:
1	розвитком товарно-грошових відносин
2	економічним розвитком держави.
3	удосконаленням виробництва

	Питання 3. Вставте пропущене поняття:
	..... це система грошових відносин, яка виникає між державою, з одного боку, і підприємствами, фірмами, організаціями та населенням, з іншого, з метою формування та використання централізованого фонду грошових ресурсів для задоволення суспільних потреб

	Питання 4. Державний борг залежно від розміщення розрізняють:
1	Поточний і внутрішній
2	Місцевий і державний
3	Зовнішній і внутрішній
4	Капітальний і зовнішній

Питання 5.	Встановіть відповідність між терміном та його значенням:
1. Акціонерне товариство	А) предмет, що підлягає обкладенню податком (оподаткуванню).
2. Державні фонди грошових коштів	Б) це ресурси, які належать підприємству і утворюються внаслідок фінансово-господарської діяльності підприємства.
3. Власні фінансові ресурси	В) це господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості
4. Об'єкт оподаткування	Г) мають цільове призначення і знаходяться в розпорядженні центральних та місцевих органів влади

	Питання 6. Фінанси - економічні відносини, що відображають формування, розподілу і використання фондів фінансових ресурсів у процесі розподілу і перерозподілу ВВП і НД.
	<i>У бланку відповідей вказати Так чи Ні</i>

	Питання 8. Основними функціями фінансів є:
1	Контрольна, економічна, стимулювальна
2	Розподільча, стимулююча, відтворювальна, регулювальна
3	Розподільча, контрольна
4	Фіскальна, розподільча, регулювальна

	Питання 9. Спеціаліст, який розуміється в політиці, економіці, знає все про конкурентів і як фахівець повинен розпоряджатись грошовими коштами з метою збільшення капіталу - це
	<i>У бланку відповідей дати вірну відповідь</i>

	Питання 10. Джерелом формування фінансів населення є доходи, одержані у результаті трудової, господарської та інших видів діяльності.
	<i>У бланку відповідей вказати Так чи Ні</i>

8. Методи навчання

Сучасні вимоги до підготовки фінансистів передбачають здобуття основних практичних вмінь та навичок. Опанувати сучасними технологіями прийняття управлінських рішень, формування комунікативної компетентності, навичок роботи та керівництва групою, вміння застосовувати основні функції фінансів в практику роботи організації найкраще допоможуть інтерактивні методи навчання, їх застосування можливе як при всіх видах аудиторних занять, так і в самостійній роботі студента.

Планування занять передбачає створення передумов для реалізації таких методологічних принципів навчального процесу:

- *інтенсивне використання самостійної роботи студента* (підготовчий етап до роботи над ситуаційним завданням, пошук матеріалу для виконання аналітичних та аналітично-ситуаційних задач, складання індивідуального алгоритму прийняття управлінського рішення, самооцінювання управлінських якостей та здібностей тощо);

- *використання методу конкретної ситуації* з метою пояснення нових теоретичних положень теми;

- *активне використання технічних засобів навчання*, в тому числі відеоматеріалів, які ілюструють і надають інформацію до ситуаційних задач;

- *дотримання жорсткого регламенту*: визначення часу на індивідуальну роботу, на обговорення та прийняття групового рішення, на представлення групового варіанту вирішення проблеми, на дискусію;

- *впровадження принципу нормування*: дотримання норм і правил при проведенні ділової гри, чітке визначення оцінювання результатів гри;

- *дотримання умов недостатньої визначеності*. Оскільки управлінські рішення приймаються в умовах дефіциту об'єктивної інформації, необхідно навчати майбутніх менеджерів „діяти за обставинами”;

- використання різних рольових функцій при аналізі студентами конкретних ситуацій. Як правило, залежно від здібностей студентів, можуть виконуватись ролі „опонента”, „оптиміста” або „песиміста”, „адвоката”, „провокатора”, „реаліста” та ін.;

- *активна підтримка внутрішньогрупової взаємодії студентів*, залучення до обговорення пасивних студентів, зняття напруження у відношеннях між емоційними й амбіційними членами групи;

- *впровадження принципу прямого звертання*: активізація й залучення до обговорення за допомогою запитань: „Як би ви вчинили в такому випадку (в ролі керівника підприємства, власника, співробітника)? Що ви думаєте з приводу такої ситуації....? Чи зустрічались ви з подібними ситуаціями?”

Порівняно з традиційним, в інтерактивному навчанні змінюється сама роль викладача. Він поступається своєю активною роллю студентам і тільки спрямовує ігровий процес навчання та розвитку через співорганізаціювзаємодії учасників, створює умови для їх ініціативи й творчого пошуку ефективних рішень конкретних ситуацій.

Під час проведення занять, які передбачають самостійну роботу студентів під керівництвом викладача з навчальної дисципліни „Вступ до фаху та соціальні комунікації” доцільно використовувати такі інтерактивні методи навчання як, метод кейсу, метод інциденту, рольові й ділові ігри.

9. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни „Проектне фінансування” є практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів під керівництвом викладача, самостійна робота магістрів.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, реферату, виконання індивідуальних практичних завдань та іспит за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

При вивченні навчальної дисципліни „Вступ до фаху та соціальні комунікації” використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням предмету з метою визначення рівня підготовки студентів з відповідних дисциплін, які формують базу для його опанування. Вхідний контроль проводиться на першому занятті по питаннях, які відповідають програмі попередніх базових дисциплін. Результати вхідного контролю враховують при коригуванні завдань для самостійної роботи студентів.

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі комп'ютерного тестування.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Рубіжний модульний контроль – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля. Рубіжний модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістових модулів протягом навчального семестру.

Семестровий контроль з дисципліни „Вступ до фаху та соціальні комунікації” проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з *"Положенням про екзамен та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України"*.

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання гнучкішою, об'єктивнішою і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни „Вступ до фаху та соціальні комунікації” й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Екзамен – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації.

Самоконтроль при вивченні дисципліни „Вступ до фаху та соціальні комунікації” призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу. З цією метою у робочій програмі навчальної дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

1. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс з дисципліни „Вступ до фаху та соціальні комунікації”. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4697>

12. Рекомендована література

Основна

- Внукова Н.М., Успенко В.І. Фінанси: вступ до фаху: Навчальний посібник. – Харків: БУРУН і К, 2005. 352с.
- Ситник Н. С., Дубик В.Я., Круглякова В.В. Вступ до фаху: навчальний посібник. за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 256 с.
- Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: навч. посіб. за ред. О.Я. Стойка. 2-ге видання, стереотипне. К.: Алерта, 2017. 432 с.
- Фінанси: підручник. за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. К.: Знання, 2008. 611с.
- Юхименко П.І., Федосов В.М., Лабезник Л.Л. Теорія фінансів: Підручник. за ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.: ЦУЛ, 2010. 576 с.

Допоміжна

- П'ятаченко Г.О., Кухарець Л. В. Становлення та розвиток фінансів України. 1917-2003. К.: НДФІ, 2005. 784 с.

2. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ. К.: Центр учбової літератури, 2016. 310 с.
3. Фінанси для фінансистів: підручник. / О.А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька та ін. за заг. ред. Т. А. Говорушко. К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 612с.
4. Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник . Ситник Н. С., Стасишин А. В., Західна О. Р та ін.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 536 с
5. Вища освіта в Україні: Навч. посіб. / В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко та ін.; за ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнко. К.: Знання, 2005. 327 с.;
6. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В. Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с.
7. Фінанси бізнесу. Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д.В., Сич О.А. та ін.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 432 с

13. Інформаційні ресурси

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96 ВР. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Про освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Про вищу освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38. Відомості Верховної Ради (ВВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
5. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України URL: zakon.rada.gov.ua/go/2623-14
6. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України. Затверджено вченою радою НУБіП України від 27.10.2021 р. Протокол №3 URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/nakaz_no_1170_vid_29.10.2021_r.pdf
7. Положення про підготовку магістрів в НУБіП України. Затверджено вченою радою НУБіП України від 26.09.2018 р. Протокол № 2. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u107/polozhennya_pidgotovka_magistriv_zm_ini_i_dop._2022.pdf
8. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 – Управління та адміністрування, спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р. № 729. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-bakalavr.pdf>

9. Наказ МОН України «Стандарт вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» № 729 від 24.05.2019 р. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/05/2019-11-05-072-finansibankivska-sprava-ta-strakhuvannya-bakalavr.pdf>
10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. URL: www.mon.gov.ua/images/files/.../4455.pdf
11. Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z119>
12. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010. URL: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
13. Національна рамка кваліфікацій. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p.5>.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%B>